

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Scala Jacob

Lindeborn, Jan

Antverpiæ, 1666

§. 15. De Custodia Castitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49085)

renovatio totius interioris hominis. Quare, si lo-
 1 *Imit.* 10. qui licet & expedit (habet idem) quæ ædificabilia
 7. 2. sunt loquere: malus usus & negligentia profectus
 nostri multum facit ad incustodiam oris nostri: ju-
 vat tamen non parum ad profectum spiritualem,
 devota spiritualium rerum collatio, maximè ubi
 pares animo & spiritu in Deo sibi sociantur.

1 *Theff.* 5: Finio itaque cum Apostolo: *ædificate alterutrum*
 11. ut & de vobis in veritate possit dici, quod hîc ille
 subnectit: *sicut & facitis*. Ideoque *omnis sermo ma-*
lus ex ore vestro non procedat, sed si quis, bonus ad æ-

Ephes. 4: *dificationem fidei, ut det gratiam audientibus*. *Æmu-*
 29. *lemini sponsum vestrum, cujus colloquia omnia*
 & singula prope verba audientium fuere documen-
 ta teste Evangelio.

§. XV.

De Custodia Castitatis.

DUm Virginem instruunt duplici eam titulo
 Patres compellant, *Christi* scil. *Ancillæ* & *Sponsæ*:
Ancillæ quidem, quo ei fervidum indicant fa-
 mulatum: *Sponsæ* autem, quo sollicitam pudicitia
 custodiam demandent: hanc utriusque etymolo-
 giam elegantissimâ Apostrophe illustrat D. Fulgen-
 tius. „Attende in te Sponsi tui amorem, considera
 Domini pietatem: pius est Dominus qui te sibi
 1 *Epist.* 3. *ad Pro-*
 19. *bam* c. 19. fecit Ancillam, speciosus Sponsus qui te castificavit.
 Sponsam: idem tamen, quia verus est Dominus &
 Sponsus est verus, utriusque potestatis partes exe-
 quitur: exigit de Ancilla humilem servitutem, in
 Sponsa

„ Sponsa quærit integram castitatem. Servi ergo Do-
 „ mino cum timore & exulta Sponso cum tremore :
 „ nam, quia Dominus est, territat, &, quia Sponsus
 „ est, zelat : timens igitur custodi Domini terrentis
 „ imperium, & tremens dilige Sponsi zelantis affe-
 „ ctum : in Ancilla Domini nihil suum prædo repe-
 „ riat, in Sponsa Christi nihil suum adulter agnoscat:
 qua de causa Virgines *indefessas milites Castitatis* in-
 scribit D. Ambrosius. Est autem trinum Militis of-
 ficium. L. 1. de
Virg.

U N U M advigilando hostium insidiis Arcem vel
 Oppidum tueri, quod & Virginis est, quæ castitati
 militat juxta D. Ambrosii *φερίων* : ideoque conti-
 nuis vigiliis intenta excubabit ad sensus (animæ por-
 tas) ne quicquam irrepat, quod pudicitia insidietur :
 „ Per quinque Sensus quasi per quasdam fene-
 „ stras vitiorum ad animam introitus est : non potest
 „ ante metropolis & arx mentis capi, nisi per portas
 „ ejus irruerit hostilis exercitus, ex illo Jeremiæ : *c. 9. v. 21.*
 „ *Ascendit mors per fenestras nostras, ingressa est domos*
 „ *nostras*, deducit S. Hieronymus. Perit Isboeth, L. 2. con-
tra Jo-
vin. c. 4.
2 Reg. 4: 5.
vers. 7.
 eò quod *Ostiaria domus purgans triticum* obdormi-
 verat : ingressi namque duo Latrunculi dormientis
 caput præciderunt. Quod ergo Apostolus suo Ti-
 motheo *te ipsum castum custodi* : idem & sibi Virgo ar-
 roget, & ut præstet, vigiles ad Portas Sensus ex-
 cubias fervet : manus ad contactus illicitos non ex-
 tendat per hos enim irrepat impudicitia : *Etiam na-
 turalis flamma carnis accenditur*, inquit D. Bernar-
 dus, *si illicita attingit*. Hera Josephi ejus pudicitiam
 expugnatura apprehendit laciniam vestimenti ejus. Tract. de
modo vi-
vendi
Serm. 58.
Gen. 39:
12.
 Odores aversetur ut corruptores animi, at, si eos
 amet, 12.

- 2 Cor. 2: 15. amet, cum Apostolo Christi bonus odor fit De Sobrietatem sectetur: *Abstinentia* (ex D. Athanasio in Exhort. ad Monachos) *Continentiæ nutritrix, que facilius possibilitatis frænos patitur, si non deliciarum calcaribus incitetur.* „Quia gulæ deditos luxuria sequitur (ex S. Gregorio) Propheta testatur, qui dum aperta narrat, occulta denuntiat dicens: Princeps cocorum destruxit muros Hierusalem. Princeps namque cocorum venter est, cui magna cura obsequium à cocis impenditur, ut ipse delectabiliter cibis impleatur: muri autem Hierusalem virtutes sunt animæ ad desiderium supernæ pacis elevatæ. Cocorum igitur Princeps muros Hierusalem dejecit, quia dum venter ingluvie extenditur, virtutes animæ per luxuriam destruantur. Aures obstruat ne impudica audiant, Oculos cohibeat ne, quod natum sit inhonestas imagines oggerere, conspiciant. „Cautæ sint Virgines (monet D. Bernardus) sicut sunt castæ: fenestras oculorum & aurium suarum discant obfervere, vultus abscondere, ne sibi videndo vel audiendo, quod fortè non expedit, mortem assecerant. *Si occurras homini, præcipit D. Athanasius facit convelat & cernua esto, neque attollas ulli vultum nisi duntaxat Deo tuo. Oculus meus,* dicit quidam, *depre-*
- Tract. de Passione Domini* 6. 28.
- L. de Virginit.*
- Ibren. 3:* 51. *Judith. 16: 11.*
- Tom. 1. Orat. 31.*
- Sandalia ejus (scil. Judith) rapuerunt oculos ejus, pudicitudo ejus captivam fecit animam ejus, amputavit pugione cervicem ejus. Idq; tanti fecere Patres, ut impudicos oculos animi pudici indices statuunt. „Angelorum vitam elegisti, in eorum ordinem te aggregasti, qui jugum nesciunt (post Virginitatis præ-*
- jugio

» jugio prærogativam ait D. Nazianzenus) ne in car-
 » nem prolabar, ne in materiam dejiciaris, ne cum
 » materia matrimonio jungaris: etiamsi alioqui in
 » coelibatu perstes, oculus lascivus & impudicus Vir-
 » ginitatem minimè servat: lingua impudica Dia-
 » bolo miscetur: pedes temerè gradientes morbum
 » accusant aut morbo moventur. *Nec dicatis vos ha-*
 » *bere animos pudicos*, in Regula Monacharum oppo-
 » nit D. Augustinus, *si habeatis oculos impudicos, quia* Epist. 109
 » *impudicus oculus impudici cordis est nuntius*: quos
 » proinde *oculos plenos adulterii appellat* Apostolus. 2 Pet. 2:

Quâ sensuum custodiam indicunt Virgini, eadem ^{14.}
 cautelâ eidem inhihent omnem cum sexu dispari fa-
 miliaritatem: „ Ne oculus oculum trahat (ex S. Na- ^{Supra.}
 » zianz.) ne risus risum: ne familiaritas noctem: ne nox
 » interitum & exitium: nam quod paulatim attrahi-
 » tur ac tanquam surripitur, tametsi eam rationem
 » habeat, ut damnum in præsentî minimè sentiatur,
 » tamen in vitii summam incurrit. Liberanda est vi-
 » gilanter, (Pomponio rescribit D. Cyprianus Epi-
 » stola 62) de periculosis locis navis, ne inter scopu-
 » los & saxa frangatur. Exuenda est velociter de in-
 » cendio sarcina, priusquam flammis supervenien-
 » tibus concremetur. Nemo diu tutus est periculo
 » proximus, nec evadere diabolum Servus Dei po-
 » terit, qui se Diaboli laqueis implicavit: interce-
 » dendum est cito talibus, ut separentur, dum adhuc
 » separari innocentes possunt, quia dividi postmo-
 » dum nostrâ intercessione non poterunt postea-
 » quam conscientiam gravissimâ cohæserint. Denique
 » quam graves multorum ruinas hinc fieri videmus,
 » & per hujusmodi illicitas & periculosas conjun-
 » ctiones

De modo
vivend.
Serm. 58.

2 Timoth.
2: 3.

Judit.
4: 6.

Serm.
quod Re-
gulares
fœminæ
viris co-
habitent.
L. de In-
dit. Vir-
gin. c. 9.

Supra
Serm. cit.

etiones corrumpi plurimas Virgines cum summo
animi nostri dolore conspicimus! Sæpe (juxta D.
Bernardum) familiaritas vincit quos vitium super-
rare non potuit: sæpe occasio peccandi voluntatem
fecit & facit: quos voluptas superare non potuit,
assiduitas superat: dispar sexus in unum collatus,
illuc provocat instinctum carnis quo nascitur. *La-*
bora sicut bonus miles Christi Jesu, Timotheo
suggerit Apostolus, qualem & tu te exhibeas que
Virginitati militas: Eliachim æmulare, qui iussit
ut obtinerent ascensus montium, per quos via esse poterat
ad Jerusalem; & illic custodirent, ubi angustius
iter esse poterat inter montes. Omnibus te juxta
D. Chrysoctomi præscriptum *aurum fulgidum præ-*
beas & ignitum, quod, quia tale, nemo audeat con-
tingere: verbo, ut loquar cum Magno Gregorio
in Arce te serves Castitatis. Hortus clausus es filia,
quæ est vox Ambrosiana, *nemo auferat sepem tui pe-*
doris.

ALTERUM Militis officium est (in quo fœ-
fidelitatis & fortitudinis specimen edit) repellens
hostem aggredientem: aperto Marte pudicitiam op-
pugnat luxuria, dum quis te ad impudica sollicita
tanquam ejus emissarius miles, vel dum turpes & ob-
scenas cogitationes impuraque phantasmata in ani-
mum immittit. Ignei ea sunt globi, quibus libidi-
nis incendium molitur: assultus sunt, quibus
continentia triumphum attentat. At, quæ Casti-
tis miles est, illos, ac primum in sinum cordis illu-
buntur, exstinguat, & hos scuto timoris Domini
repellat. „Non consentias illi, (urget D. Bernardus)
non finas malam cogitationem manere in cor-
de

„ de tuo, quacunque horâ mala cogitatio venerit, ex-
 „ pelle eam : quàm citò apparuerit scorpio , contere
 „ caput ejus : contere caput serpentis , id est , malæ
 „ cogitationis : ibi emenda culpam ubi nascitur scil.
 „ in corde : caput cogitationis pravæ expelle à cor-
 „ de tuo : ibi pecca , ubi nescis esse Deum : ni-
 „ hil enim celatur ante Deum , videt occulta , qui
 „ fecit abscondita , Deus ubique præsens est.
 Quot hîc negligentes , quotquot hîc sunt inermes
 (& sunt omnes illæ , quæ etiam morosè inhærent his-
 ce objectis) colludunt eæ cum hoste , imò à signis
 Castitatis ad Castra transfugiunt Luxuriæ , seu potiùs
 (quæ summa infidelitatis infamia) ei in selocum
 cedunt , & de hoste Dominum efficiunt . Nonnullæ
 „ quippe sunt Virgines carne non spiritu , scribit
 „ D. Hieronymus , quarum corpus integrum est &
 „ anima corrupta : sed illa Virginitas hostia Christi
 „ est , cujus nec mentem cogitatio nec carnem libi-
 „ do maculavit . Qualis ut & tu sis , juxta D. Greg.
 Nazianzeni consilium *inaccessibilem reipsam custo-*
di : Sin autem obruaris , aggressores quantociùs
 repelle : tene & allide Babylonios . parvulus ad pe-
 „ tram . „ Virginitatem quoque animus ipse colat
 „ (urget ibid. supra D. Nazianz.) ne vagetur , ne ob-
 „ erret , ne meretriciarum rerum formas in seipso
 „ ferat (nam libidinis quoque pars impressa in animo
 „ forma est) ne odio infectanda rerum simulachra in
 „ anima effingat . „ Non ignoro (Theodoro Cœlibi ,
 „ in vitium carnis lapso exarat D. Chrysostomus ,)
 „ quòd inferiorem te fecerit contra inimici confli-
 „ ctum cessatio dimicandi , scio quòd in medio ver-
 „ feris incendio secularium voluptatum , sed si adver-
 fario

L. 1. ad-
 versus
 Jovin.
 c. 7.

Supra.

Psal. 136.

vs. 9.

Epist. 6.

fario dictum velis non seruiemus oblectationibus
 tuis, nec radicem adoramus omnium malorum :
 si sustuleris ad cœlum oculos, mox caliginem Do-
 minus tetri ignis excutiet, & eos quidem, qui te
 ad incendium compulerunt, concremabit, te au-
 tem in medio fornacis constitutum resperget rore
 nebulæ & sibilantis auræ spiritu æstuantia tibi
 corda mulcebit, ita ut nec ad cogitationes, nec ad
 conscientiam tuam vis ignis accedat, tantum ne re-
 quiescere segnior velis & spontè vincaris : nam &
 munitissimas civitatum, cum sæpè omnia ob-
 fidentium tela vicissent, omnium expugnationum
 genera vitassent, unius tantum vel alterius civitatis
 interiùs commanentium occulta proditio sine ullo
 repente certamine capi fecit : & nunc cave, ne qua
 in sensibus tuis cogitatio proditionis tibi machi-
 nam moliatur innumeris artibus. Licet longi tem-
 poris expugnatione murorum utatur inimicus in-
 cassum cuncta tentabit. Ei inquam te oppone, non
 resistendo sed ad alia cogitationes divertendo : fi-
 ga, quæ in prælio turpis, hîc optima est resistentia
 hæc fuga fugatio est : *Fugite fornicationem.* Quis
 cogitationes suas ita refrænare potest, ut non qua-
 libet immunditiâ titilletur ? sed continuò (docu-
 mentum est D. Bernardi) talium cogitationum in-
 sultus sunt reprimendi, ut, unde sperabat se hostis
 vincere, per hoc magis victus abscedat : quod fit
 quoties pravis & immundis cogitationibus attracti
 statim ad signum Crucis, ad Passionis dominicæ re-
 cordationem & lachrymarum subsidia confugi-
 mus, & suo telo in bello fortes effecti hostem fe-
 rimus. Non cedit resistenti ? nil nocet : oppugnet
 dum

1 Cor. 6.
18.

Supra c.
18.

dummodo non expugnet: Arcem oppugnari minime indecorum, sed gloriosum non expugnari: intueri virgineum Joseph, diu quidem & fortiter impugnatum, sed cum gloria victorem: *Et mulier, luxuriae stipendiaria, per singulos dies molesta erat adolescenti, & ille recusabat stuprum*, habet sacer textus. *Gen. 39: 10.*
 Sit & tua fortitudo insuperabilis, indefessam te praebes militem castitatis: *Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad te autem non appropinquabit.* *Psal. 90: 7.*

ULTIMUM militis officium est non modò resistere hosti aggredienti, sed eundem invadere: non habere se solùm defensivè, sed & offensivè, ut scilicet eum devincat ac ex iniqua possessione deturbet: pateris in te Luxuriae tyrannum? tuâ conniventiam aut etiam iniquissimâ benevolentiam pedem aliquando in te defixit? expugna eum & subjice: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat concupiscentiis ejus.* *Rom. 6: 12.*
 Concupiscat caro adversus spiritum, sed non praevaleat ac praedominetur, verùm spiritu facta carnis mortifica: „ Inter omnia Christianorum pia certamina (habet D. Augustinus) „ sola duriora sunt praelia castitatis, ubi quotidiana „ pugna & rara victoria: gravem castitas sortita est inimicum; fortiatur eadem & te strenuam propugnatricem. *Gal. 5: 7.*
Rom. 8: 13.
Serm. 250 de temp.

§. XVI.

De Subsidiis Castitatis.

Virginem Ambrosio dictam indefessam Castitatis Militem, & à nobis §. superiori ad militiam
 P edo-